

Varga Antal (1942-2014)

Ez év március 22.-én eredményekben gazdag életét befejezve, tragikus hirtelenséggel örökre eltávozott körünkől Dr. Varga Antal ny. egyetemi adjunktus.

1942. július 8.-án született Vasváron. A középiskola elvégzése után a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán tanult, ott végzett mérnökként. A Dunai Vasműben dolgozott négy évig mérnök-matematikusként. Közben beiratkozott a József Attila Tudományegyetem matematikus szakára, és 1972-ben matematikus diplomát szerzett. Kalmár László akadémikus tanársegédi állást ajánlott neki tanszékén 1971-ben. Ettől kezdve 2007-ben történt nyugdíjazásáig, sőt élete végéig hű maradt a Bolyai Intézethez, amelyet Szegedre költözésétől kezdve második családjának tekintett. Egyetemi doktori értekezését Leindler László akadémikus témavezetésével írta. Olyan kiváló tanszékvezetői voltak – a már említett Kalmár László és Leindler László mellett, mint Fodor Géza és Totik Vilmos, mindannyian az MTA tagjai. Nem csak kollégájuknak, hanem barátjuknak is tartották.

Elsősorban bevezető analízis, matematikai logika és halmazelmélet tárgyakat oktatott. Óriási lelkesedéssel, hatalmas energiákat mozgatva tartotta óráit. Hamarosan kiderült, hogy az oktatáson-kutatáson kívül a matematika története, a tehetség gondozás is érdekli. Sőt az intézet zavartalan működéséhez elengedhetetlen, sokszor nem látványos szervezés, háttérmunka területén is az egyik legrátermettebb

kolléga volt. A Természettudományi Kar beiskolázási propaganda tevékenységét irányította hosszú ideig. Járt a ún. bázisiskolákat tehetséges diákokat keresve. Elsősorban Kőszeg, Győr és Sopron környéke volt az ő területe. Eredményességét mi sem bizonyítja jobban, hogy – többek között – Totik Vilmos akadémikus éppen az ő tájékoztató előadásának hatására jött Győrből Szegedre tanulni. Az ide csábított diákok sorsát hosszú ideig aggodó figyelemmel követte, egyengette útjukat.

Csákány Béla professzorral együtt írták meg a Bolyai Intézet történetét az egyetem Kolozsvárról Szegedre történő költözésétől kezdődően. Ez volt az alapja az intézetről szóló későbbi történeti áttekintéseknek. Ennek kapcsán kezdett bele a kolozsvári gyökerek tanulmányozásába, az intézet és az ország nagy matematikusai életének minél teljesebb feltérképezésébe. Felbecsülhetetlen értékű anyagot halmozott fel. Elkezdte a magyarországi matematika történetének megírását. Ez azonban most váratlanul félbeszakadt. A Bolyai János Matematikai Társulat Emlékrőző bizottságában Péter Rózsát követően ő látta el az elnöki teendőket, ezzel országos szinten is elismerték ez irányú tevékenységét.

A Bolyai Intézet 1991-ben alapított, Polygon című folyóiratának egyik alapító tagja volt, sőt az alapítás „motorja”. Nélküle nehezen jött volna létre ez a folyóirat és a hozzá kapcsolódó kiadványozási tevékenység. Folyamatosan szívügyének tekintette a lapot és a kiadványozást is, rengeteget dolgozott a folyóirat „reklámozásán”, pl. ő intézte el, hogy a Természet Világa rendszeresen közölt könyvismertetést az újabb kiadványokról. Több könyv az ő személyes közbenjárására került a Polygon kiadóhoz, pl. Erdős és Surányi számelmélet jegyzete. 17 dolgozata jelent meg a Polygonban, zömmel matematikatörténeti, hiánypótló munkák, roppant érdekes történetekkel, bemutatva nagy matematikusok nem csak szakmai, hanem mindennapi, emberi arcát is. Az integrálról címmel írt könyvet e nekrológ írójával, akihez szoros barátság fűzte Szegedre kerülésétől egészen élete végéig.

Szerteágazó levelezést folytatott neves matematikusokkal. Polygon-cikk írására buzdította őket, vagy csak egyszerűen matematikai, matematikatörténeti érdekeségekről értekeztek, pl. az Ábel-díjas Lax Péterrel, az Ostrowski-díjas Laczkovich Miklóssal. Czeizel Endre matematikusokról írt könyvéhez is sok segítséget nyújtott.

Még az utóbbi években is tele volt energiával, ötletekkel. Be-betérve a Bolyai Intézetbe rögtön újságolta, milyen különleges levelet, jegyzetet, közleményt, matematikatörténeti kincset sikerült beszereznie, lelkesen sorolta a tennivalókat, a terveit. Ezek félbeszakadtak. Bízunk benne, hogy az összegyűjtött hatalmas anyag, a félbehagyott munkák, jegyzetek méltó kezekbe kerülnek majd, és elkezdett munkája folytatódni fog.

Emlékét örökké őrizni fogjuk.